

13.02.2019

Ärende/35

§ 68

Den av ledamoten Suldaan Said Ahmed väckta motionen om en servicecentral för rehabilitering av unga bostadslösa missbrukare

HEL 2018-009589 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige betraktade den av ledamoten Suldaan Said Ahmed väckta motionen som slutbehandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Said Ahmed Suldaan Aloite Kvsto 12092018 3

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Suldaan Said Ahmed och 19 andra ledamöter föreslår i sin motion att man grundar en stödjande servicecentral för unga bostadslösa missbrukare.

Enligt 30 kap. 11 § 2 mom. i förvaltningsstadgan ska stadsstyrelsen förelägga fullmäktige en motion som undertecknats av minst 15 ledamöter.

Stadsstyrelsen hänvisar till social- och hälsovårdsnämndens utlåtande och konstaterar att antalet bostadslösa unga har stigit med 100 under 2016–2017 enligt Helsingfors bostadsmarknadsundersökning. Enligt uppskattning finns det sammanlagt ca 800 hemlösa personer under 25 år i Helsingfors, varav 200 unga långvarigt hemlösa. Största delen av de hemlösa unga är tillfälligt utan bostad på grund av förändrad livssituation, enligt Befolkningsregistercentralens anteckning om utan bostad (VVA). Orsaker till ungas bostadslöshet är bl.a. att hyresavtal upphört, skilsmässa eller separation, byte av hemort exempelvis vid studier, för

13.02.2019

höga boendekostnader och flytt från barndomshemmet. I vissa fall beror hemlösheten på ekonomiska problem och arbetslöshet. För de mest långvarigt hemlösa unga är avsaknaden av bostad förknippad med andra problem att hantera livet, såsom missbruk, mentala problem eller fängelsestraff. Siffrorna är inte helt tillförlitliga eftersom statistiken över de bostadslösa inte är entydig, och ungdomars bostadslöshet delvis är dold. Detta beror på att ungdomar dels lätt hyser sig in hos bekanta, dels inte lätt söker sig till servicen för bostadslösa.

För att göra statistiken om hemlöshet mer precis har sedan hösten 2018 arbetet på en reform av ARA:s (Finansierings- och utvecklingscentralen för boende) bostadsmarknadsundersökning pågått i samarbete med ARA, Y-stiftelsen och huvudstadsregionens kommuner. Målsättningen är att få en mer pålitlig siffra för antalet bostadslösa.

Unga bor tillfälligt hos bekanta, oftast därför att det inte finns bostäder till rimligt pris. Man håller på att minska bostadslösheten bland unga genom att garantera en produktion av bostäder till rimligt pris. Ett av de centrala målen för Helsingfors stads bostadsproduktion är att garantera produktion av bostäder på en rimlig hyresnivå. Målsättningen för Hemstad Helsingfors – genomförandeprogrammet för boende och härmed sammanhängande markanvändning är att årligen producera 7 000 bostäder per år fr.o.m. 2019. Målet är också att 25 procent av bostadsproduktionen ska vara Ara-hyresbostäder (inklusive student- och ungdomsbostäder).

Bostadsproduktionen ligger just nu på en rekordnivå i Helsingfors. Fram till slutet av november 2018 färdigställdes 4 843 bostäder, av vilka 22 % är Ara-hyresbostäder. Av de färdiga bostäderna är 303 student- och ungdomsbostäder.

Inom Helsingfors social- och hälsovårdssektor finns det flera verksamhetsmodeller och praktiker för att förebygga bostadslöshet bland unga samt alternativ för stödboenden på olika nivåer. Det är utmanande att hitta lämpliga boende- och rehabiliteringstjänster med tillräckligt stöd för unga med allvarliga problem, och samtidigt när tjänsterna inte de unga.

I ungdomsteamen för vuxensocialarbete finns sedan hösten 2018 service utan tidsbeställning där man kan få bl.a. bostadsrådgivning som motarbetar de ungas bostadslöshet. Krishärbärg är den sista bostadslösningen som socialvårdslagen förutsätter i problematiska akuta situationer av bostadslöshet. Problemet är att unga i behov av bostad inte alltid vill eller kan söka sig till en socialarbetares mottagning.

För unga missbrukare finns kraftigt stödda boendetjänster dygnet runt, bl.a. den egna verksamheten i stödhemmet på Brändö, och de köpta

13.02.2019

Ärende/35

tjänsterna i Rosavillagatans bostadsenhet och Rukkila boendegemenskap. Det är möjligt att snabbt få en plats i de här boendetjänsterna.

Barnomsorgens eftervård har 302 stödbostäder där de klienter som fyllt 18 år får socialhandledning. I dessa stödbostäder får man bo tills man fyllt 21, varefter eftervårdens klienter erbjuds stadens hyresbostad (Heka) utgående från social- och hälsovårdssektorns utlåtande. Den största orsaken till bostadslöshet bland eftervårdens klienter är allvarliga missbruksproblem som lett till en förlust av stödbostad.

Sanduddsgatans servicecentral erbjuder tillfälligt boende för myndiga bostadslösa helsingforsare. Sanduddsgatans servicecentral är inget ändamålsenligt tillfälligt boende för unga och dess tjänster riktar sig inte till unga.

Social- och hälsovårdssektorn har identifierat behovet av att ordna bra och tryggt tillfälligt boende åt unga, där det är möjligt att bedöma behovet av bostad, missbrukarvård och övrig rehabilitering samt en möjlighet att vänta på lämplig rehabilitering och stödboende.

Social- och hälsovårdssektorn utreder under 2019 möjligheterna och utvecklingsbehoven för de nuvarande verksamhetsmodellerna för ungas tillfälliga boende, missbrukarvården och de övriga rehabiliteringstjänsterna. Att grunda ett separat rehabiliteringscenter för unga bostadslösa med missbruk är ett beaktansvärt alternativ med tanke på att förankra målgruppen.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Marja-Liisa Rautanen, stadssekreterare, telefon: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Bilagor

1 Said Ahmed Suldaan Aloite Kvsto 12092018 3

Sökande av ändring

Förbud mot sökande av ändring, beredning eller verkställighet

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 28.01.2019 § 83

HEL 2018-009589 T 00 00 03

Päätös

Postadress
PB 1
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress
Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon
+358 9 310 1641
Telefax
+358 9 655 783

FO-nummer
0201256-6

Kontonr
FI0680001200062637
Moms nr
FI02012566

13.02.2019

Ärende/35

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo valtuutettu Suldaan Said Ahmedin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

28.01.2019 Ehdotuksen mukaan

Todettiin, että teknisenä korjauksena päivitetään kaupunginvaltuuston esityslistalle asuntotuotantoa koskevat luvut.

21.01.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 20.11.2018 § 308

HEL 2018-009589 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Said Ahmeed Suldaanin ym. valtuustoaloitteesta kuntoutumista tukevan palvelukeskuksen perustamisesta asunnottomille päihteitä käyttäville nuorille:

"Helsingin asuntomarkkinaselvityksen mukaan nuorten asunnottomien lukumäärä on noussut sadalla henkilöllä vuosina 2016–2017. Yhteensä Helsingissä arvioidaan olevan asunnottomia alle 25-vuotiaita nuoria noin 800, joista pitkäaikaisasunnottomina on noin 200 nuorta. Suurin osa asunnottomista nuorista on väestörekisterikeskuksen vailla asuntoa (VVA) -merkinnän mukaan väliaikaisesti asunnottomina elämäntilanteen muuttumisen vuoksi. Nuorten asunnottomuuden syitä ovat mm. vuokrasopimuksen päättymisen, avio- tai avoero, paikkakunnan vaihto esim. opiskeluun liittyen, liian suuret asumiskustannukset ja itsenäistymisen lapsuudenkodista. Osalla asunnottomuuteen vaikuttavat myös talousvaikeudet ja työttömyys. Pitkäaikaisemmin asunnottomina olevilla nuorilla asunnon puute yhdistyy muihin elämänhallinnan vaikeuksiin, päihteiden käyttöön ja/tai mielenterveyden ongelmiin tai vankeusrangaistukseen. Luvut eivät ole täysin luotettavia, sillä asunnottomuuden tilastointi ei ole yksiselitteistä ja nuorten asunnottomuus jää myös osin ti-

lastoilta piiloon. Syitä tähän ovat nuorilla matala kynnys majoittua tuttavien luona ja toisaalta vastaavasti korkea kynnys hakeutua asunnottomien palveluihin.

Tilapäisesti tuttavien luona asuvien nuorten asumisen haaste on useimmiten kohtuuhintaisten asuntojen puute. Tärkein keino parantaa nuorten tilannetta on lisätä kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen ja nuorille kohdennettujen asuntojen tarjontaa kasvukeskuksissa.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimessa on useita toimintamalleja ja -käytäntöjä nuorten asunnottomuuden ehkäisemisessä ja eritasoisia tuetun asumisen vaihtoehtoja. Haasteena on soveltuvien ja riittävän vahvasti tuettujen asumis- ja kuntoutuspalvelujen löytyminen vaikeasti oireileville nuorille ja toisaalta nuorten saaminen palvelujen piiriin.

Nuorille, joiden haasteena on sopivan asunnon löytyminen ja joilla ei ole päihde- tai mielenterveysongelmia, pystytään asunto löytämään kohtuullisen nopeasti ja tarjolla on useita asumisvaihtoehtoja. Aikuissoisialityön nuorten tiimeissä on syksystä 2018 lähtien toteutettu ajanvarauksetonta palvelua. Osana ajanvarauksetonta sosiaaliohjausta tarjotaan asumisneuvontaa, jonka avulla voidaan vaikuttaa nuorten asunnottomuuden ehkäisyyn. Myös kevyemmin tuettuihin sosiaali- ja terveystoimen asumisen tuen palveluihin (tukisoluasunnot, pienasunnot lähityön tuella) pääsee jonottamatta. Nuorten palveluissa ja aikuissosiaalitoimissa on olemassa kriisimajoituksen malli, joka on sosiaalihuoltolain edellyttämä viimesijainen asumisratkaisu vakavia ongelmia aiheuttavissa akuuteissa asunnottomuustilanteissa. Ongelmana on, että nuoret asunnon tarvitsijat eivät välttämättä halua tai osaa hakeutua sosiaalitoimiston vastaantolle.

Päihteitä käyttäville nuorille on vahvasti ympärivuorokautisesti tuettuja asumispalveluja mm. omana toimintana Kulosaaren tukikodissa ja ostopalveluna Ruusulankadun asumispalveluyksikössä ja Rukkilan asumisyhteisössä. Näihin asumispalveluihin on vain muutamia nuoria jonossa ja palveluun on mahdollista sijoittua nopeallakin aikataululla.

Lastensuojelun jälkihuollolla on 302 tukiasuntoa, joissa 18 vuotta täyttäneet lastensuojelun asiakkaat saavat sosiaaliohjausta. Näissä tukiasunnoissa saa asua 21-vuotiaaksi asti, jonka jälkeen jälkihuollon asukkaalle tarjotaan Helsingin kaupungin vuokra-asuntoa (Heka) sosiaali- ja terveystoimen lausunnon perusteella. Suurin syy jälkihuollon asiakkaiden asunnottomuuteen on vakava päihdeongelma, jonka vuoksi he menettävät tukiasunnon. Ensimmäisen asunnon menettämisen jälkeen harva on motivoitunut päihdehoitoon.

Haasteena on vahvasti tuettujen asumispalvelujen löytyminen nuorille, joilla on vaikeita mielenterveysongelmia, eritasoisia käytöshäiriöitä ja

päihdeongelmia. Nuoret ovat usein lastensuojelulaitoksista itsenäistyneitä, lastensuojelun jälkihuollon asiakkaita. Vaikeasti oireilevat nuoret tarvitsevat kohdennettuja asumispalveluja, joissa on moniammatillista osaamista mm. psykiatrian, neuropsykiatrian ja päihdehoidon osalta. Näille nuorille on pääsääntöisesti ostettu tehostettua asumispalvelua Helsingin ulkopuolelta.

Hietaniemenkadun palvelukeskus tarjoaa tilapäismajoitusta täysi-ikäisille helsinkiläisille asunnottomille. Valtaosa Hietaniemenkadun yöpyjistä (80 %) on vanhempia aikuisia, joilla usealla asunnottomuus, päihde- ja muuten elämäntilanteen vaikeudet ovat pitkäaikaisia. Hietaniemen palvelukeskus ei ole tarkoituksenmukainen tilapäismajoitus nuorille eikä palvelukeskuksen palvelut ole kohdennettuja nuorille.

Sosiaali- ja terveystoimessa on tunnistettu tarve laadukkaaseen ja turvalliseen nuorille kohdennetun tilapäismajoituksen järjestämiselle, jossa olisi mahdollisuus asumistarpeen, päihdehoidon ja muun kuntoutustarpeen arviointiin sekä mahdollisuus odottaa soveltuvaa kuntoutus- ja tuettua asumisratkaisua. Osalle nuorista kiinnittyminen palveluihin, ja päihdehoitoon ja kuntoutukseen on vaikeaa, eivätkä he ole motivoituneita päihdehoitoon ja -hoitoon tai kuntouttaviin asumispalveluihin.

Olisi tarkoituksenmukaista selvittää keinoja ja kehittää toimintamalleja, joilla nuoret saataisiin tulemaan tilapäismajoitukseen ja kiinnittymään päihdehoitoon ja muihin kuntouttaviin palveluihin. Sosiaali- ja terveystoimien tulee kannatettavana, että sosiaali- ja terveystoimi selvittää vuoden 2019 aikana nykyisten toimintamallien mahdollisuudet ja kehittämistarpeet siitä, miten nuoret saataisiin tulemaan tilapäismajoitukseen ja kiinnittymään päihdehoitoon ja muihin kuntouttaviin palveluihin. Tähän tarkoitukseen erillisen kuntoutuskeskuksen perustaminen asunnottomille päihdeongelmallisille nuorille on yksi vartenotettava vaihtoehto kohderyhmän sitouttamisen näkökulmasta. Samalla kartoitetaan mahdollisuudet hyödyntää ja kehittää nykyrakenteiden ja toimipisteiden kokonaisuutta tarjoamaan nuorille kohdennettua tilapäismajoitusta ja kuntouttavia palveluja.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Asunnon turvaaminen ja sopivan asumisratkaisun löytyminen niin tilapäistä majoitusta tarvitseville kuin vahvemman tuen tarpeessa oleville nuorille antaa mahdollisuuden kiinnittyä itsenäiseen elämään ja tarvittavan tuen piiriin. Keskeistä asuntojen, asumispalvelujen ja päihdehoidon lisäksi on saada tarvittaessa riittävä arjen ja itsenäistymisen tuki sekä riittävä toimeentulo ja osaaminen talousasioissa."

Käsittely

13.02.2019

Ärende/35

20.11.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraava vastaehdotus:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Saku Etholen: Lausunnon viimeisen kappaleen ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia toiseksi viimeisen virkkeen "ja kiinnittymään päihdehoitoon ja muihin kuntouttaviin palveluihin" jälkeen lisätään virke: "Tähän tarkoitukseen erillisen kuntoutuskeskuksen perustaminen asunnottomille päihdeongelmallisille nuorille on yksi varteenotettava vaihtoehto kohderyhmän sitouttamisen näkökulmasta."

Kannattaja: jäsen Cecilia Ehrnrooth

1 äänestys

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Vastaehdotus 1 (jäsen Saku Etholen)

Jaa-äännet: 4

Sami Heistaro, Seija Muurinen, Sakari Männikkö, Matias Pajula

Ei-äännet: 9

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Leo Bergman, Cecilia Ehrnrooth, Saku Etholen, Kati Juva, Laura Nordström, Karita Toijonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Saku Etholenin vastaehdotuksen äänin 9 - 4.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi hyväksytyyn vastaehdotuksen osalta esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Mikko Tamminen, psykiatria- ja päihdepalvelujen johtaja, puhelin: 310 58655
mikko.tamminen(a)hel.fi
Sari Tuominen, idän aikuissosiaalityön päällikkö, puhelin: 310 46700
sari.tuominen(a)hel.fi